

ANALÝZA DISKUZNÍCH POŘADŮ ČESKÝCH TELEVIZÍ
| rok 2009 |

Analýza diskuzních pořadů českých televizí

Posuzované období: rok 2009

Realizace:

Media Tenor, spol. s r. o.
Petra Uvírová
petra.uvirova@mediatenor.cz
U Tiskárny 9, 702 00 Ostrava
Tel: 596 126 126

Stav: 20. 1. 2010
Verze 01

OBSAH

1. Metodologický úvod	4
2. Přehled kritérií	5
3. Management summary	6
4. Tematická variabilita a variabilita aktérů	7
5. Objektivita, nestrannost moderátora	11
6. Transparentnost	13
7. Připravenost, vliv moderátora na diskuzi	14
8. Gender	21

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 1	7
Graf 2: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 2	7
Graf 3: Obsahová agenda – Partie.....	8
Graf 4: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 1	8
Graf 5: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 2	9
Graf 6: Politická příslušnost hostů v Partii.....	9
Graf 7: Nejčastější hosté diskuzních relací	10
Graf 8: Celková míra konfrontačnosti v Otázkách VM	11
Graf 9: Konfrontačnost Otázek VM 1 vůči politickým stranám	12
Graf 10: Konfrontačnost Partie vůči politickým stranám	12
Graf 11: Míra přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů	13
Graf 12: Vývoj přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů	13
Graf 13: Podíl neuspokojivých replik moderátora – srovnání pořadů	14
Graf 14: Struktura chyb moderátorů – srovnání pořadů.....	14
Graf 15: Vliv moderátora na vystupování hostů – srovnání pořadů	15
Graf 16: Reakce moderátora na neukázněné vystupování hostů	15
Graf 17: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 1	16
Graf 18: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 2	16
Graf 19: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Partie	17
Graf 20: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 1	18
Graf 21: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 2.....	18
Graf 22: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Partie	19
Graf 23: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Otázky VM 1	20
Graf 24: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Partie	20
Graf 25: Zastoupení žen v diskuzích	21
Graf 26: Zastoupení žen v diskuzích za jednotlivé politické strany.....	21

1. Metodologický úvod

Tento dokument byl zpracován na základě požadavku České televize a shrnuje základní zjištění mediálních analýz diskuzních pořadů, které pro Českou televizi pravidelně zajišťuje společnost Media Tenor.

Kritéria, jejichž prostřednictvím analýza posuzuje kvalitu diskuzních pořadů České televize Otázky Václava Moravce, byla zvolena tak, aby bylo možné posoudit, do jaké míry pořadem „Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskuzní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu.“, jak je definován základní princip sledovaného typu pořadů v Kodexu ČT (6.1.).

Analyzována je především variabilita (tematická variabilita, variabilita aktérů diskuzí), objektivita, připravenost, nestrannost moderátora a jeho vliv na diskuzi, transparentnost v ověřování zdrojů informací, prostor pro vyjádření poskytnutý jednotlivým hostům, případně další specifické aspekty diskuzních pořadů. Analýza popisuje odděleně obě části pořadu Otázky Václava Moravce: 1. polovinu relace vysílanou na ČT 1 a 2. část obvykle přenášenou zpravodajskou stanicí ČT 24. Tam, kde je to účelné, porovnává analýza závěry vyplývající z hodnocení diskuzní relace ČT s Partii privátní TV Prima.

V možnostech analytiků není posouzení/ověření „pravdivosti“ informací zveřejněných moderátorem v jednotlivých relacích. Zvolený postup obsahové analýzy umožňuje posuzovat kvalitu pořadu jako takového prostřednictvím zkoumání jeho celkové obsahové struktury.

Není-li uvedeno v následujícím textu jinak, vztahují se veškeré výsledky k období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2009.

Jednotlivá zjištění jsou doplněna popisem metodologických východisek tak, aby dokument byl srozumitelný i těm, kteří doposud nemají zkušenost s projekty obsahové analýzy.

2. Přehled kritérií

Obsahová analýza připravovaná společností Media Tenor pro Českou televizi nabízí řadu možných úhlů pohledů na kvalitu a strukturu diskuzních pořadů. Pro tuto čtvrtletní analýzu byla vybrána následující kritéria:

Tematická variabilita a variabilita aktérů diskuzí

Kritérium posuzuje různorodost a relevanci témat a politických hostů v diskuzích. Čím adekvátněji odráží poměr zastoupení politických stran a politických hostů jejich proporciální zastoupení v zastupitelských sborech, tím lépe plní diskuzní pořady svou funkci. Současně platí, že čím je diskuzní pořad tematicky variabilnější, tím je lépe naplněno poslání média.

Z tematické struktury je možné posuzovat relevanci agendy. Témata, která se týkají společenství jako takového, jsou považována za relevantnější než témata, která se týkají pouze individuálních činů/skutků.

Objektivita, nestrannost moderátora

Stejně jako tematickou variabilitu a variabilitu hostů v diskuzích je možné analyzovat objektivitu a nestrannost moderátora v přístupu k jednotlivým politickým uskupením i jejich konkrétním zástupcům. Tento ukazatel je možné posuzovat podle konfrontačního, neutrálního, případně vstřícného charakteru moderátorových replik.

Platí, že čím je relativní poměr konfrontačních otázek k jednotlivým uskupením, či konkrétním hostů vyrovnanější, tím je moderátorův přístup objektivnější, nestrannější.

Transparentnost

Toto kritérium posuzuje, nakolik přesně moderátor odkazuje k externím zdrojům informací. Platí, že čím je vyšší míra ověřitelnosti uváděných zdrojů, tím je moderátorovo tvrzení transparentnější.

Připravenost moderátora, vliv na diskuzi

Připravenost moderátora na diskuzi jako jeden z ukazatelů kvality výkonu je posuzována podle celkového poměru neuspokojivých replik (propozic s určitým typem nedostatku) ve všech jeho promluvách. Je současně možné detailně analyzovat strukturu, typologii těchto chyb.

Dalším kritériem poukazujícím k moderátorovu výkonu je míra jeho vlivu na průběh diskuze. Čím vyšší poměr moderátorových replik má vliv na další průběh diskuze a posouvá ji žádoucím směrem, tím více je v očích hostů chápán jako „respektováním hodná“ autorita.

Analýza současně umožňuje reflektovat reakci moderátora na případné neukázněné vystupování hostů.

Gender

Analýza umožňuje sledovat poměr zastoupení žen v diskuzních pořadech. Je tedy možné pozorovat, do jaké míry se pořady přičiňují ve snaze poskytnout rovný přístup oběma pohlavím do televizního vysílání.

3. Management summary

Tematická variabilita a variabilita aktérů diskuzí: Nejčastěji diskutovaným tématem byla v první části Otázek VM oblast STÁTNÍ SPRÁVY. Téma HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA ovládlo, stejně jako v předešlém čtvrtletí, druhou část diskuze.

V první části Otázek VM nejčastěji diskutovali nezařazení politikové převážně úřednické vlády. Následováni byli dvěma největšími stranami, ODS a ČSSD, které si shodně připsaly 35 účastí. Pouze pětkrát se v pořadu objevil některý z členů Strany zelených. Ve 2. části Otázek VM byli nejčastěji zvanými politiky zástupci ODS. Následováni byli členy úřednické vlády, která od května zajišťovala chod státu. Rozvržení hostů v druhé části pořadu nejvíce korespondovalo s reálným složením politiků v PSP ČR.

Nejčastěji zvaným hostem všech diskuzních pořadů byl předseda ČSSD, Jiří Paroubek, který se na televizních obrazovkách objevil celkem 19krát. Vzhledem k ekonomické situaci České republiky jej následovali političtí experti na finance, tedy současný a minulí ministři financí. Předseda ODS Mirek Topolánek navštívil v uplynulém roce diskuzní pořady celkem 12krát. Alexandr Vondra se stal mediální tváří díky svému postu místopředsedy vlády pro evropské záležitosti, který byl aktuální v době českého předsednictví Radě EU. Nejčastěji diskutující ženou byla bývalá nejvyšší státní zástupkyně Marie Benešová.

Objektivita, nestrannost moderátora: s nejvyšší mírou konfrontačnosti přistupoval Václav Moravec k politikům Strany zelených (34 %). To bylo dáno především vyšší mírou nepříjemných replik, které směřovaly na jejího předsedu Ondřeje Lišku (55 %). Naopak z celkového počtu promluv položil moderátor nejméně nepříjemných otázek členům strany TOP 09 a KSČM (15 % a 14 %). Dvě vstřícné promluvy byly moderátorem vyřčeny na adresu politiků KSČM, konkrétně k Vojtěchu Filipovi, a po jedné k Miroslavu Kalouskovi a Janu Fischerovi.

Transparentnost: V. Moravec odkazoval na externí zdroje svých tvrzení v obou částech Otázek VM s obdobnou přesností (82 % a 81 %). Nejčastěji moderátor citoval zcela konkrétní zdroje. Moderátoři Partie byli kvůli častější inklinaci k obecnému určení zdroje méně precizní, a to o celých 15 %. Na své zdroje odkazovali s 67 % přesností.

S nejvyšší mírou preciznosti pracoval Václav Moravec ve druhém čtvrtletí roku 2009, kdy v první části pořadu uváděl zdroje svých tvrzení v 88 % případů. Naopak nejmenší míra transparentnosti byla zaznamenána v měsíci říjnu.

Přípravenost moderátora, vliv na diskuzi: Relativně nejméně nedostatků obsahovaly projevy moderátorů Partie. Nejčastějšími chybami všech moderátorů byla nerozhodnost a nezvládnutí neukázněných hostů.

Autoritu moderátora respektovali v nejvyšší míře diskutující 2. části Otázek VM, kdy přijali celých 95 % vstupů moderátora do diskuze a ovlivnit se nenechali pouze 5 % replik moderátora. Míra vlivu moderátora na vystupování hostů v první části pořadu byla na úrovni 91 %. Ovlivnit zde své hosty Václav Moravec nedokázal v 9 % případů. Autorita moderátorů Partie dosahovala nižší úrovně, a to 89 %.

Nejméně ovlivnitelnými hosty obou částí Otázek byli zástupci ČSSD a KSČM (13 % v OVM 1). Naopak nezařazení patřili napříč všemi pořady mezi hosty, kteří na moderátorovy dotazy odpovídali s největší konkrétností, a míra moderátorova vlivu na jejich vystupování se pohybovala na 96 %.

V Partii na TV Prima byli nejméně ovlivnitelnými hosty představitelé KDU-ČSL. Následovaly je strany ČSSD a KSČM s 12 % promluv moderátora, které neměly na diskutující žádný vliv.

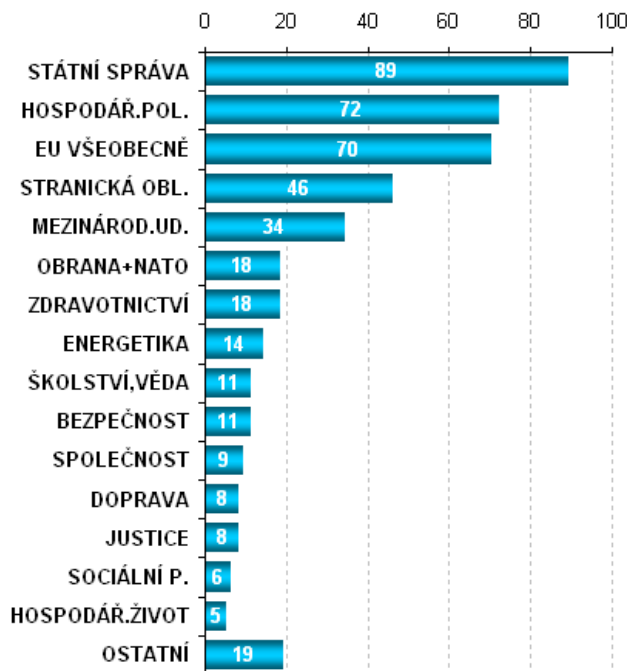
Vzhledem k počtu výpovědí měl v první části pořadu Otázek VM moderátor nejmenší vliv na předsedu KSČM, Vojtěcha Filipa. Z 16 % případů se ovlivnit nenechali ani bývalý předseda KDU-ČSL, Miroslav Kalousek, a předseda ČSSD, Jiří Paroubek. Moderátoři Partie měli nejmenší vliv na bývalého předsedu KDU-ČSL a nynějšího zakladatele TOP 09, Miroslava Kalouska. Ten nerefletoval 18 % vstupů moderátora.

Gender: Ženy se v analyzovaných relacích představily celkem třiašedesátkrát. V Otázkách Václava Moravce tvořily ženy 9 a 10 % hostů. Partie na Primě dávala ženám větší prostor. Jejich podíl v diskuzích byl 14 %. Největší procentuální zastoupení žen měla v diskuzích Strana zelených (36 %).

4. Tematická variabilita a variabilita aktérů

Tematická variabilita posuzuje, jak dalece byly diskuzní pořady z hlediska tematické struktury různorodé. Každému jednotlivému úseku relace je přiřazeno jedno hlavní téma v závislosti na jeho převažujícím obsahu. Témata jsou přitom příspěvkům přiřazována z předem definovaného seznamu. Seznam sám obsahuje cca 800 různých témat.

Graf 1: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 1

Báze: 438 tematických úseků pořadu Otázky VM

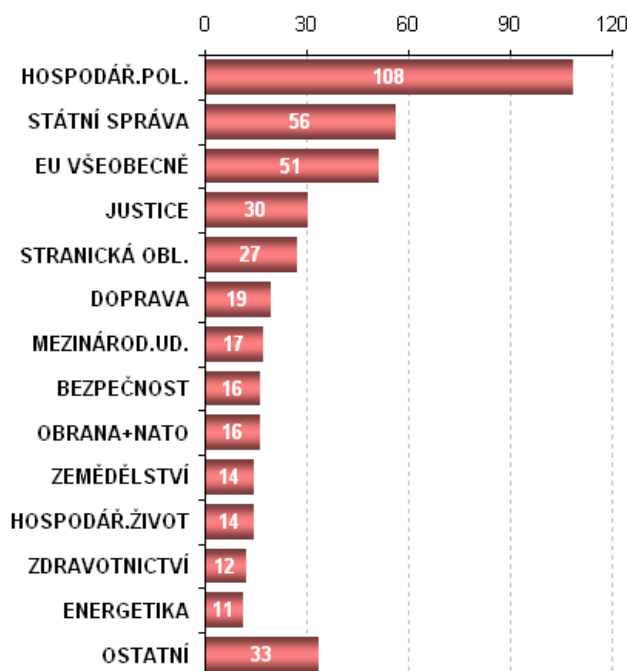
Graf 1 popisuje tematickou agendu 1. části Otázek VM, které v roce 2009 dominovala kategorie STÁTNI SPRÁVA, což bylo zapříčiněno pádem vlády a následným nástupem přechodné úřednické vlády nebo četnými diskuzemi nad výši státního dluhu. Hlavní příčinou umístění oblasti HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA na druhé příčce byla probíraná opatření proti hospodářské krizi, navrhované úsporné balíčky nebo chystaná privatizace ČSA.

Sektor EU se dostal do oblasti zájmu převážně kvůli ratifikaci Lisabonské smlouvy prezidentem Václavem Klausem. Důležitým tématem byly také volby do Evropského parlamentu a české předsednictví Radě EU.

Do tématu STRANICKÁ OBLAST můžeme zařadit změny na postech předsedů KDU-ČSL a SZ, nebo vznik nové strany TOP 09. Mimo to zde spadala také témata z okruhu financování politických stran nebo preference před zrušenými listopadovými volbami.

Návštěva papeže Benedikta XVI. a prezidenta Spojených států Baracka Obamy v Praze spadala do oblasti MEZINÁRODNÍCH UDÁLOSTÍ. Mimo to se v Otázkách VM mluvilo o nepokojích v Afghánistánu, názorovém veletochi USA na radarovou základnu v Česku nebo přerušení dodávek ruského plynu.

Graf 2: Obsahová agenda – Otázky Václava Moravce 2

Báze: 424 tematických úseků pořadu Otázky VM 2

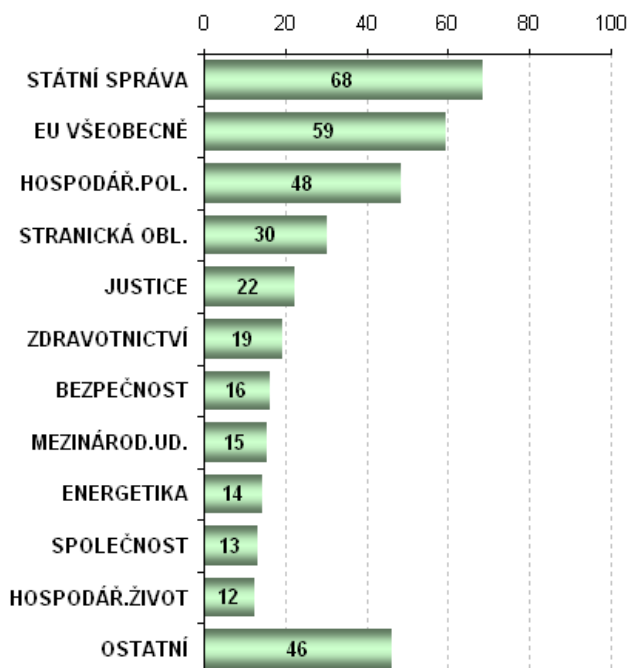
Graf 2 ilustruje tematickou strukturu 2. části Otázek VM vysílaných na zpravodajské stanici ČT24. Také v tomto roce byla především celosvětová hospodářská krize příčinou dominance oblasti HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA. Do druhé části pořadu byli zváni odborníci, kteří se k vývoji hospodářské krize a jejím dopadům na ČR vyjadřovali. Pod téma spadl také propad ekonomiky, nedostatek peněz v rozpočtu a výše mandatorních výdajů.

Pád vlády a vznik úřednického kabinetu je důvodem, proč se téma STÁTNI SPRÁVA umístilo na druhém místě.

Oblast EVROPSKÁ UNIE byla vykryta především ratifikací Lisabonské smlouvy, závěrem českého předsednictví nebo volbami do Evropského parlamentu.

Oblasti JUSTICE vévodila témata jako rozhodnutí Ústavního soudu ve věci Lisabonské smlouvy, pokus o odvolání nejvyšší státní zástupkyně Renty Vesecké a s tím související kauza „justiční mafie“.

Graf 3: Obsahová agenda – Partie

Báze: 362 tematických úseků pořadu Partie

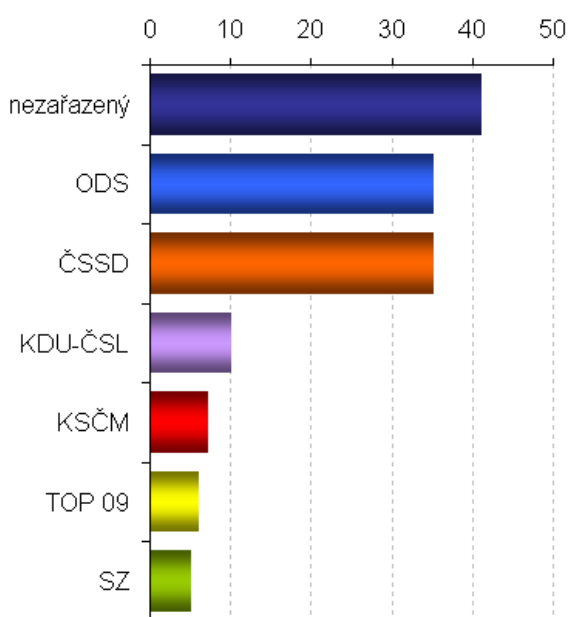
Z Grafu 3 je patrné, že tematické agendě Partie dominovala oblast STÁTNÍ SPRÁVA. Mluví se o Fischerově úřednickém kabinetu, kauzách českých politiků v zahraničí nebo bilanci Komunistické strany vzhledem k 20. výročí pádu totality. Tématu EVROPSKÁ UNIE vévodily debaty s jednotlivými kandidáty do Evropského parlamentu, které vedl Petr Šimůnek.

Také Partie se v souvislosti s oblastí HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY zabývala neuspokojivými veřejnými financemi, nedostatkem peněz v sociálním systému nebo nedostatečným počtem úředníků na ministerstvech.

O možnostech a programech malých stran s moderátorem diskutovali Jana Bobošíková za stranu Suverenita a Radek John za Věci veřejné. Michael Kocáb a Vojtěch Filip naproti tomu vedli debatu nad názvem KSČM a vládou jejich členů na krajských úrovních.

Zcela zásadním kritériem pro posouzení kvality sledovaného typu pořadů je míra variability aktérů diskuzí. V Kodexu ČT (6.2.) je tento požadavek definován takto: „*Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie.*“

Graf 4: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 1

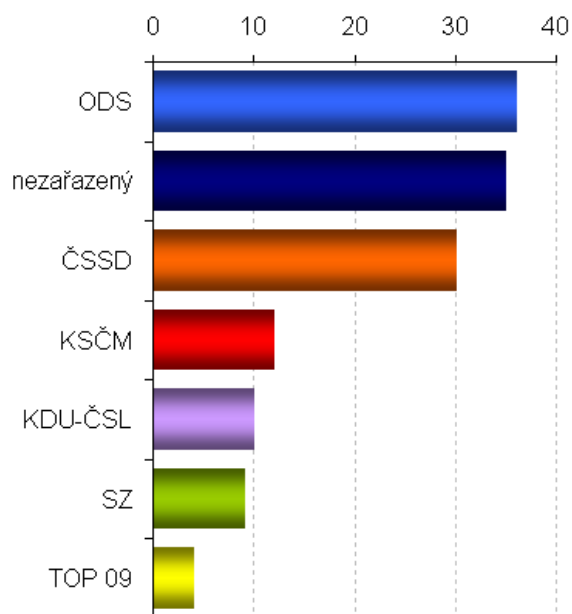
Graf 4 ilustruje zastoupení politických hostů podle jejich příslušnosti k politickým stranám v pořadu ČT Otázky VM vysílaném na ČT 1. V zásadě platí, že poměrná účast politických subjektů v relacích by měla zhruba odpovídat četnosti jejich zastoupení v zastupitelských orgánech, především v PSP ČR. Zároveň by měl být v úhrnu zajištěn přibližně stejný prostor zástupcům vládních stran a opozice. V Kodexu České televize (6.1.) je tento požadavek formulován tak, že „*Česká televize dbá, aby hlavní názorové proudy dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření.*“

Dalším apelem vyplývajícím z výše zmiňovaného Kodexu ČT (6.2.) je poskytnutí prostoru pro vyjádření i mimoparlamentním politickým subjektům a skupinám: „*Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskuzích.*“ Česká televize se tím zavazuje dát možnost pro prezentaci názorovým proudům, které nepatří na české politické scéně k těm dominantním. Graf ukazuje, do jaké míry se tvůrci pořadu tímto požadavkem (ne)řídili.

Graf 4 ukazuje, že si Václav Moravec do svého

pořadu na ČT 1 zval nejčastěji členy úřednické vlády. Zástupci ODS a ČSSD si shodně připsali 35 účastí. Nejméně zvanými hosty z řad politiků byli zástupci Strany zelených, kteří se v pořadu objevili pětkrát.

Graf 5: Politická příslušnost hostů v Otázkách VM 2

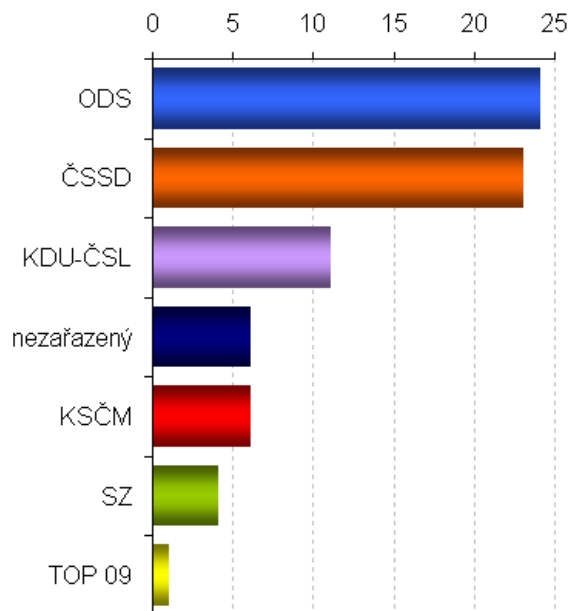

Ve 2. části Otázek VM byli nejčastěji zvanými politiky zástupci ODS. Následováni byli členy úřednické vlády, která od května zajišťovala chod státu. Rozvržení hostů v druhé části pořadu nejvíce korespondovalo s reálným složením politiků v PSP ČR.

V souvislosti s diskutovanými tématy (viz výše) bylo upozorněno na některé z nepolitických hostů a zástupce odborné veřejnosti, kteří se v rámci relace vyjadřovali k prezentovaným tématům.

Obecně lze konstatovat, že všechny diskuzní pořady ustupují od formátu čistě politických debat a v jejich rámci dostávají prostor zástupci státu z různých sektorů, experti na specifická témata či představitelé občanské společnosti. Nejvýrazněji je tento trend patrný v případě 2. části Otázek VM, nejméně u Partie.

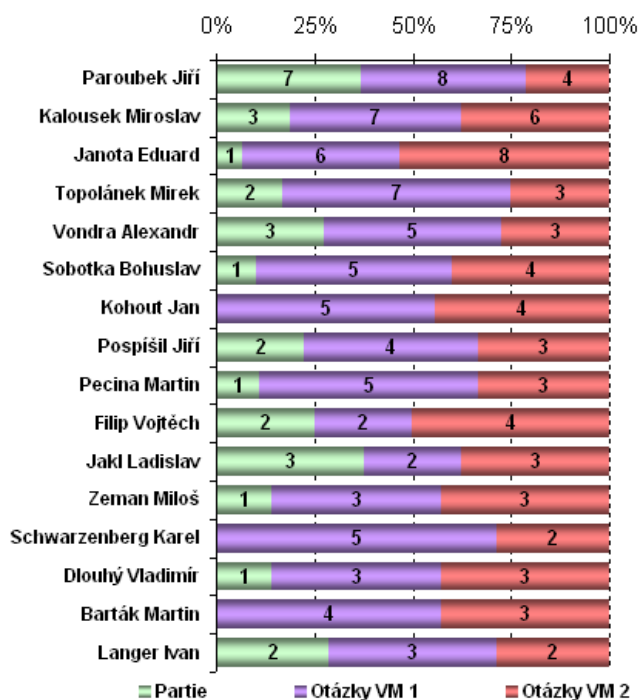
Graf 6: Politická příslušnost hostů v Partii

V Partii měli nezařazení politici výrazně menší prostor, než tomu bylo v Otázkách VM. Nejčastějšími hosty byli členové ODS (24 účastí) následováni ČSSD (23 účastí). Nově vzniklá strana TOP 09 se v pořadu objevila pouze jednou.

Obdobně jako je možné posuzovat zastoupení jednotlivých politických stran, lze sledovat i účast jednotlivých politiků v diskuzních pořadech. Analýza tak reflektuje prostor, který jim byl poskytnut pro vyjádření vlastních myšlenek, a zároveň jejich atraktivitu pro média a z ní zprostředkovaně plynoucí vliv na aktuální politické dění a veřejné mínění.

Graf 7: Nejčastější hosté diskuzních relací

Nejčastěji zvaným hostem všech diskuzních pořadů byl předseda ČSSD, Jiří Paroubek, který se na televizních obrazovkách objevil celkem 19krát. Vzhledem k ekonomické situaci České republiky jej následovali političtí experti na finance, tedy současný a minulí ministři financí. Předseda ODS Mirek Topolánek navštívil v uplynulém roce diskuzní pořady celkem 12krát. Alexandr Vondra se, jakožto náměstek ministra pro evropské záležitosti, na obrazovkách ukazoval častěji hlavně v době českého předsednictví Radě EU. Byť byli ministři Jan Kohout a Martin Barták častými hosty Otázk VM na České televizi, do Partie na Primě nepřijali pozvání ani jednou.

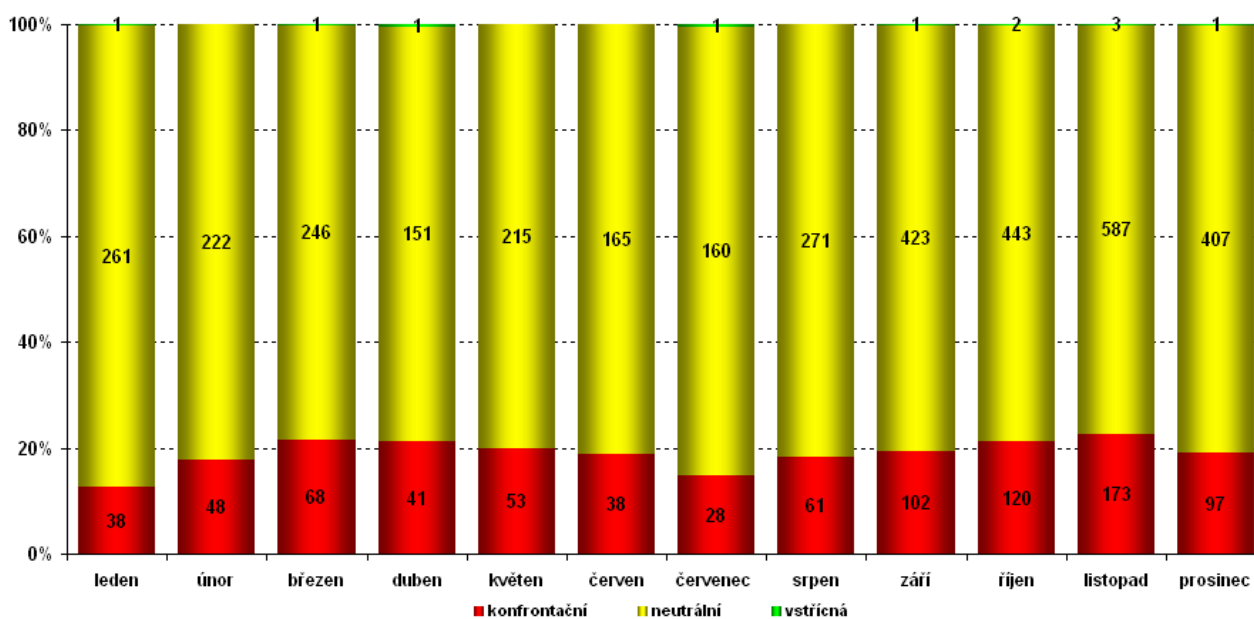
5. Objektivita, nestrannost moderátora

Dalším analyzovaným kritériem je objektivita, nestrannost moderátora v přístupu k politickým hostům. Ukazatelem, jehož pomocí lze toto hledisko sledovat, je typ promluv adresovaných jednotlivým hostům (zda se jedná o konfrontační, neutrální, nebo vstřícný typ repliky). Metodologie dovoluje porovnávat ve sledovaném časovém úseku objektivitu přístupu moderátora k politickým stranám, zástupcům koalice/opozice i jednotlivým hostům pořadu. Postupuje se tedy od nejobecnější úrovně až k detailní analýze jednotlivých pořadů a jejich aktérů.

Za neobjektivnější je v rámci tohoto hlediska považována ta relace, která dlouhodobě vykazuje stabilní míru konfrontačnosti vůči hostům. Samotný Kodex ČT (6.5.) zdůrazňuje, že: „Moderátoři diskuzních pořadů ČT jsou povinni zachovávat nestrannost. Divák by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký k diskutovanému problému nebo diskutujícím zaujmají postoj.“

Obecně lze tvrdit, že čím je v meziměsíčním srovnání menší rozptyl v konfrontačnosti moderátora ke všem diskutujícím hostům, tím vystupuje vyváženěji a s vyšší mírou nestrannosti. Jeho přístup k diskutujícím se potom při pohledu v analyzovaném časovém horizontu jeví jako stabilní. Nicméně je nutné mít na zřeteli dynamiku reálného politického dění jako určujícího axiomu, který musí moderátor ve svém projevu reflektovat. V obecné rovině tedy může být graf meziměsíčního srovnání celkové míry konfrontačnosti indikátorem pro relevantní popis situace na politické scéně.

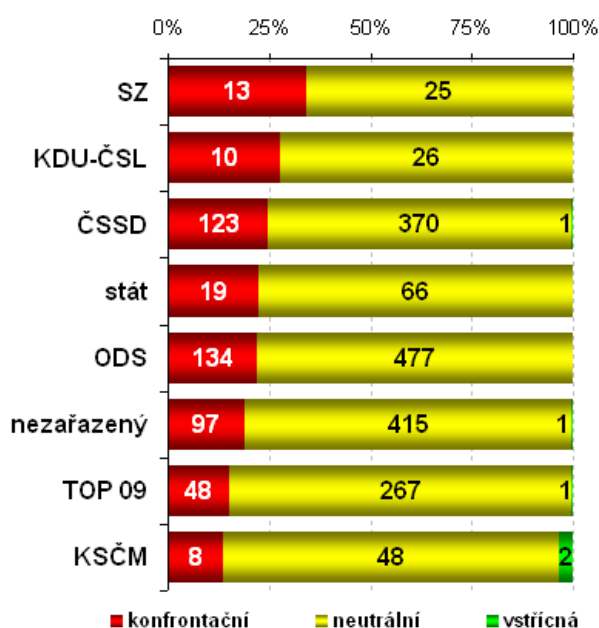
Graf 8: Celková míra konfrontačnosti v Otázkách VM

Graf 8 ukazuje celkovou míru konfrontačnosti moderátora Otázek VM vůči hostům v jednotlivých měsících od ledna 2009 do prosince 2009. Z grafu je patrné, že z hlediska ročního srovnání konfrontoval V. Moravec své hosty s nepříjemnými skutečnostmi nejvíce v březnu (22 %) a v listopadu (23 %). V lednu měl moderátor naopak konfrontačních replik nejméně. Největší počet vstřícných promluv byl zaznamenán v posledním čtvrtletí roku 2009.

Grafy 9 a 10 konkretizují, ale především blíže objasňují výše zmiňované závěry. Na porovnání typů adresovaných propozic (konfrontační/neutrální/vstřícná), s nimiž moderátoři Otázek VM 1 a Partie přistupovali k jednotlivým politickým stranám, ilustruje relativní míru konfrontačnosti vůči jejím zástupcům, ale především politickému subjektu jako celku. Analýza v tomto případě sestupuje na další, konkrétnější, úroveň oproti předchozím závěrům popisujícím průměrnou konfrontačnost ke všem politickým hostům, kteří se zúčastnili sledované relace.

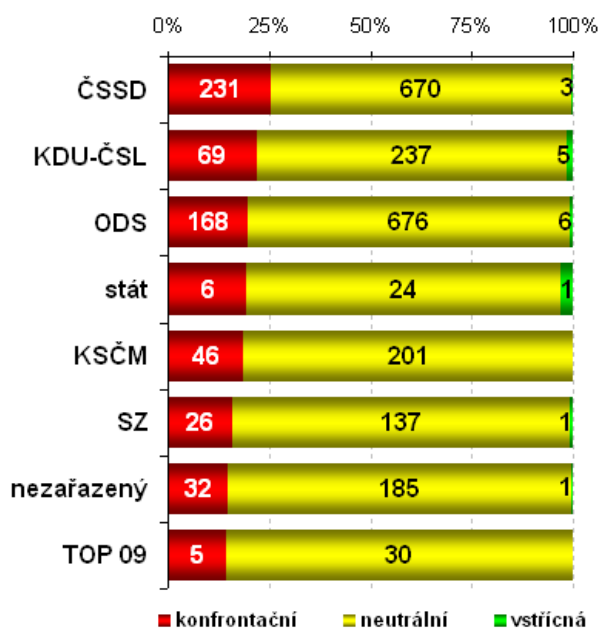
Graf 9: Konfrontačnost Otázek VM 1 vůči politickým stranám

Graf 9 ukazuje, že s nejvyšší mírou konfrontačnosti přistupoval Václav Moravec k politikům Strany zelených (34 %). Naopak z celkového počtu promluv položil nejméně nepříjemných otázek členům strany TOP 09 a KSČM (15 % a 14 %). Celkem dvě vstřícné promluvy byly moderátorem vyřčeny na adresu politiků KSČM.

Báze: 2151 promluv moderátora; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2009

Graf 10: Konfrontačnost Partie vůči politickým stranám

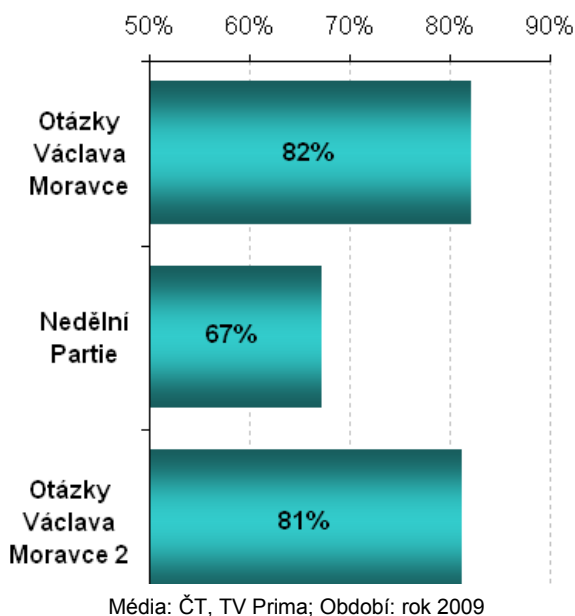
Graf 10 dokumentuje, že moderátoři Partie přistupovali nejkonfrontačněji k politikům ČSSD (26 %) a KDU-ČSL (22 %). Nejvíce vstřícných promluv si vyslechli zástupci ODS, a to 6. Počet vstřícných promluv byl zároveň celkově vyšší, než v pořadu na ČT. Obecně, zvýšený počet vstřícných promluv může narušovat objektivitu - je totiž zjevné, na čí straně moderátor stojí.

Báze: 2760 promluv moderátora; Média: Partie; Období: rok 2009

6. Transparentnost

Ukazatel transparentnosti hraje důležitou roli pro důvěryhodnost moderátora diskuze jednak v očích aktérů ve studiu, ale především pro to, do jaké míry je moderátor pozitivně přijímán samotnými diváky. Analýza v této oblasti posuzuje přesnost a preciznost, s níž moderátor zveřejňuje externí zdroje informací. Na stupnici přesné-ambivalentní-nepřesné je analyzována ověřitelnost uváděných zdrojů.

Graf 11: Míra přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů

Graf 11 porovnává míru transparentnosti Václava Moravce a moderátorů Partie při práci s externími zdroji informací, přičemž obě části pořadu Otázky VM jsou pro možnost komparace výsledných hodnot posuzovány zvlášť.

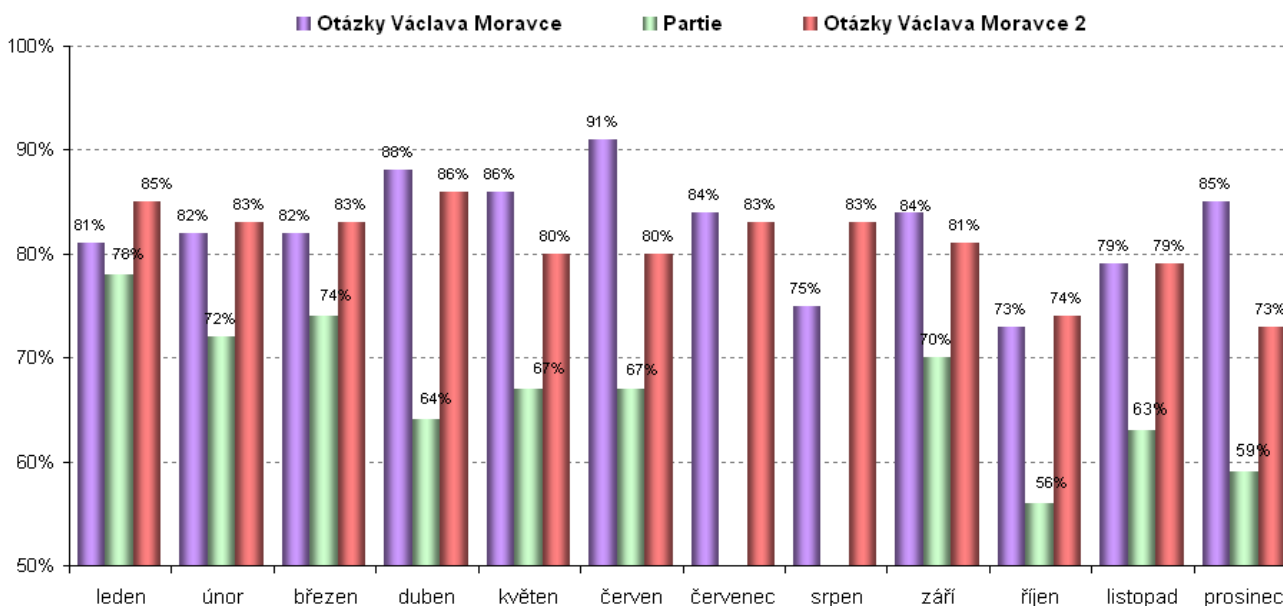
V. Moravec odkazoval na externí zdroje svých tvrzení v obou částech Otázek VM s obdobnou přesností (82 % a 81 %). Nejčastěji moderátor citoval zcela konkrétní zdroje. Moderátoři Partie byli kvůli častější inklinaci k obecnému určení zdroje méně precizní, a to o celých 15 %. Na své zdroje odkazovali s 67 % přesností.

Graf 12 popisuje vývoj transparentnosti v jednotlivých relacích v meziměsíčním srovnání. Z hlediska této komparace dosáhla v červnu míra transparentnosti první části Otázek Václava Moravce nejvyšší hodnoty za uplynulý rok (91 %). V Partii došlo s příchodem Jana Punčocháře k výraznému poklesu v práci s externími zdroji informací.

S nejvyšší mírou preciznosti pracoval Václav Moravec ve druhém čtvrtletí roku 2009, kdy v první části pořadu uváděl zdroje svých tvrzení v 88 % případů. Naopak nejmenší míra transparentnosti byla zaznamenána v měsíci říjnu.

V Partii přesáhla ve sledovaném roce míra přesnosti v práci s externími zdroji informací hranici 70 % pouze 3krát, a to v prvním kvartálu roku 2009.

Graf 12: Vývoj přesnosti v uvádění zdrojů – srovnání pořadů

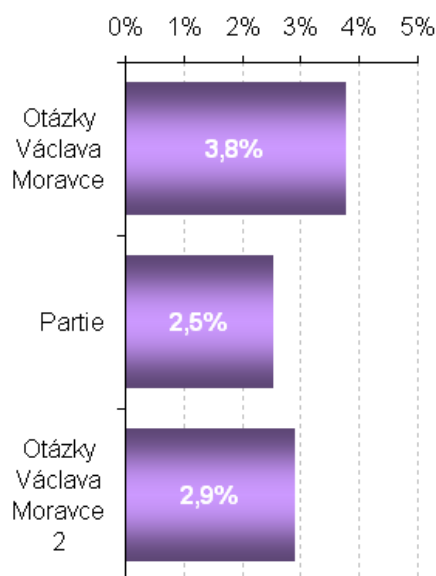

Báze: promluvy odkazující na externí zdroje; Média: ČT, TV PRIMA; Období: 1/2009 – 12/2009

7. Přípravenost, vliv moderátora na diskuzi

Kontinuální obsahová analýza umožňuje sledovat připravenost moderátora na diskuzi. Detailní kategorizací jednotlivých replik lze rozlišit mezi adekvátními a těmi, které jsou z určitého hlediska považovány za neuspokojivé. Po určení celkového podílu neadekvátních replik obsahová analýza současně odhaluje konkrétní strukturu moderátorových chyb (faktické nedostatky, nedostatky v projevu, neschopnost zvládnout diskuzi, nerozhodnost, nepozornost atd.).

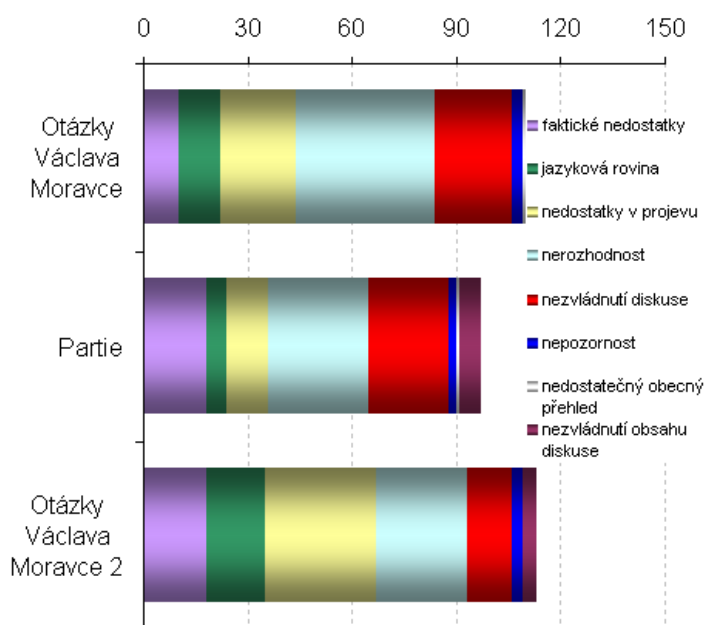
Graf 13: Podíl neuspokojivých replik moderátora – srovnání pořadů

Báze: 10702 promluv moderátorů; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2009

Graf 13 sleduje celkový podíl neuspokojivých replik v projevu moderátora mezi jednotlivými diskuzními pořady. Relativně nejméně nedostatků obsahovaly projevy moderátorů Partie. Nejčastějšími chybami všech moderátorů byla nerozhodnost a nezvládnutí neukázněných hostů.

Graf 14: Struktura chyb moderátorů – srovnání pořadů

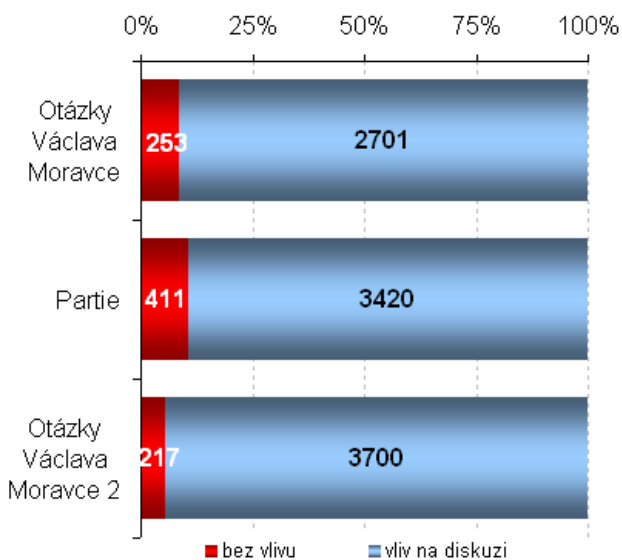

Báze: 320 chyb moderátora; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2009

Graf 14 konkretizuje na detailním rozboru struktury neadekvátních promluv moderátorů výše naznačené teze. Je tak možné odhalit, v jaké oblasti moderátora výkonu se objevilo největší množství nedostatků. Jak Václav Moravec, tak moderátoři Partie měli největší problémy s nerozhodností. Další nejčastější chybou obou moderátorů bylo nezvládnutí neukázněných hostů. S čím však Václav Moravec problém neměl, byl nedostatečný obecný přehled, který se v jednom případě objevil u moderátora Partie.

Dalším důležitým kritériem vypovídajícím o kvalitě, a především autoritě moderátora u jednotlivých hostů, je jeho vliv na vedení diskuze. Stanovený ukazatel je výslednicí interakce mezi schopností moderátora vést diskusi požadovaným směrem a způsobem, a naproti tomu ukázněností jednotlivých aktérů, jejich ochotou podřídit se nastolenému způsobu moderace. Za nejvyšší pořad je považován ten, v němž je moderátor v nejvyšší míře schopný posunout svým zásahem diskusi zamýšleným směrem. Je tedy hosty respektován jako ten, kdo určuje, jak bude další diskuze probíhat a která témata budou nastolena.

Graf 15: Vliv moderátora na vystupování hostů – srovnání pořadů

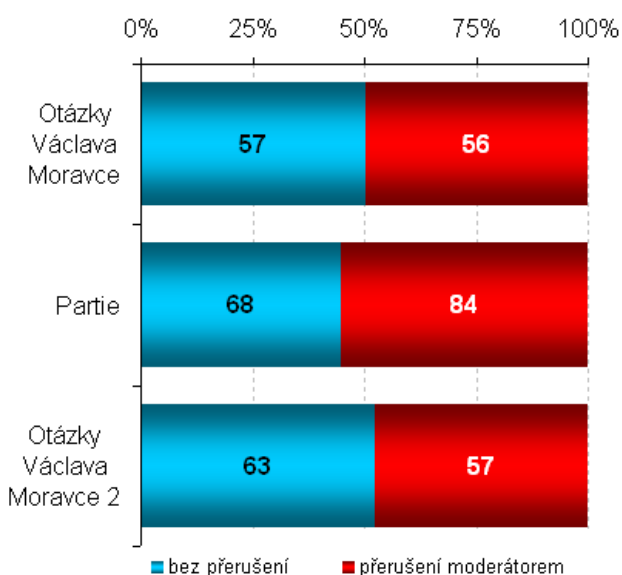

Graf 15 ilustruje, že autoritu moderátora respektovali v nejvyšší míře diskutující 2. části Otázek VM, kdy přijali celých 95 % vstupů moderátora do diskuze a ovlivnit se nenechali pouze 5 % replik moderátora. Míra vlivu moderátora na vystupování hostů v první části pořadu byla na úrovni 91 %. Ovlivnit zde své hosty Václav Moravec nedokázal v 9 % případů. Autorita moderátorů Partie dosahovala nižší úrovně, a to 89 %.

V případě, že host nerespektuje intence moderátora, tj. neodpovídá adekvátním způsobem na otázky nebo nereaguje na jemu adresované pokyny, moderátor jej má přerušit. Vysoký počet dokončených promluv vypovídá o nízké schopnosti moderátora vyžadovat přímé odpovědi na otázky.

Báze: 10702 promluv moderátora; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2009

Graf 16: Reakce moderátora na neukázněné vystupování hostů

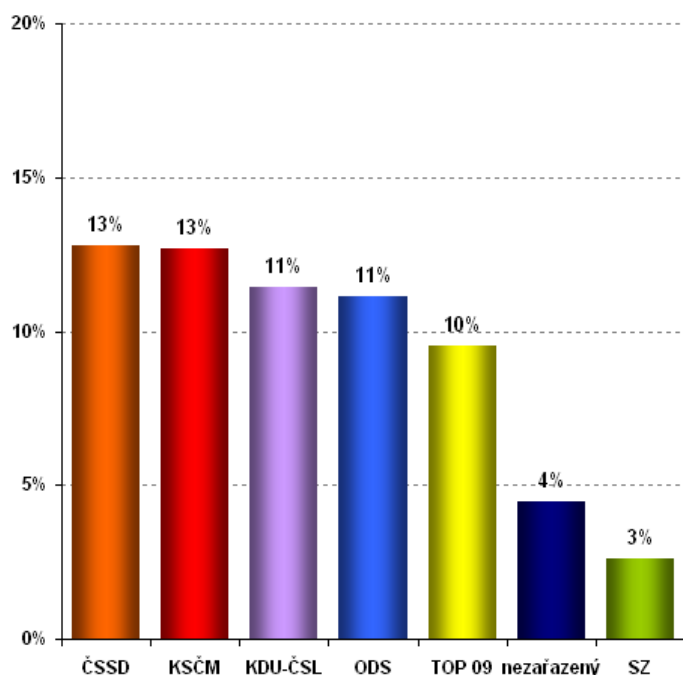

Graf 16 ukazuje, že v průběhu roku byli úspěšnější v přerušování vyhýbavých reakcí hostů moderátoři Partie, kteří dokázali zastavit 55 % replik neukázněně odpovídajících hostů. Václav Moravec přerušoval nekonkrétně reagující hosty méně často. V první části Otázek VM moderátor zasáhl a zastavil celou polovinu neukázněných replik hostů, ve druhé části to bylo 48 %.

Stejně jako je možné monitorovat celkový počet neadekvátních promluv hostů, jimiž se snaží vyhnout přímé odpovědi na kladenou otázku, které jsou či nejsou moderátorem přerušeny, umožňuje analýza i detailnější pohled na ovlivnitelnost zástupců politických stran v rámci sledovaných pořadů, jak to dokumentují Grafy 17 - 19, případně to, do jaké míry se snažili vyhnout konkrétní odpovědi členové jednotlivých subjektů (Grafy 20 - 22).

Báze: 385 promluv hostů; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2009

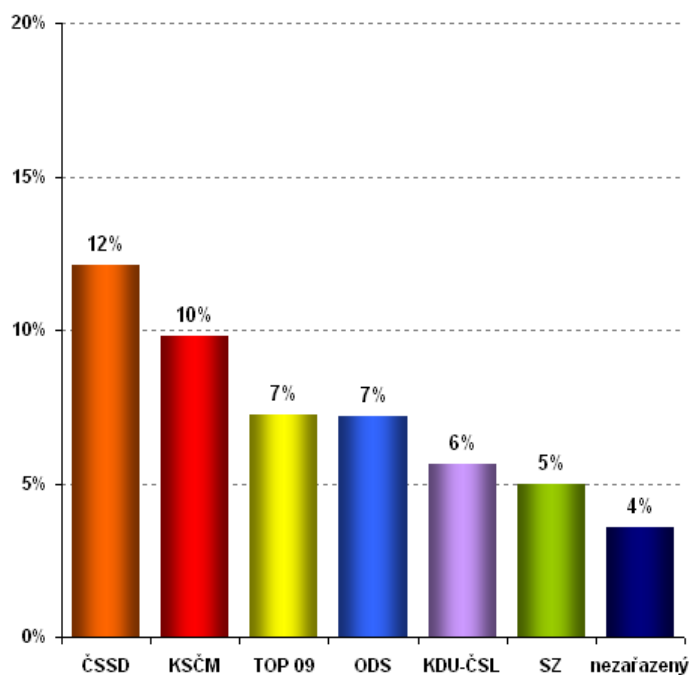
Graf 17: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 1

Báze: promluvy moderátora; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2009

V první části Otázek VM měl moderátor nejmenší vliv na zástupce ČSSD a KSČM, kteří nerespektovali 13 % jeho vstupů do diskuze. Naopak nejovlivnitelnějšími hosty byli nezařazení politikové a zástupci Strany zelených, kteří nerespektovali pouze 4 % a 3 % promluv moderátora.

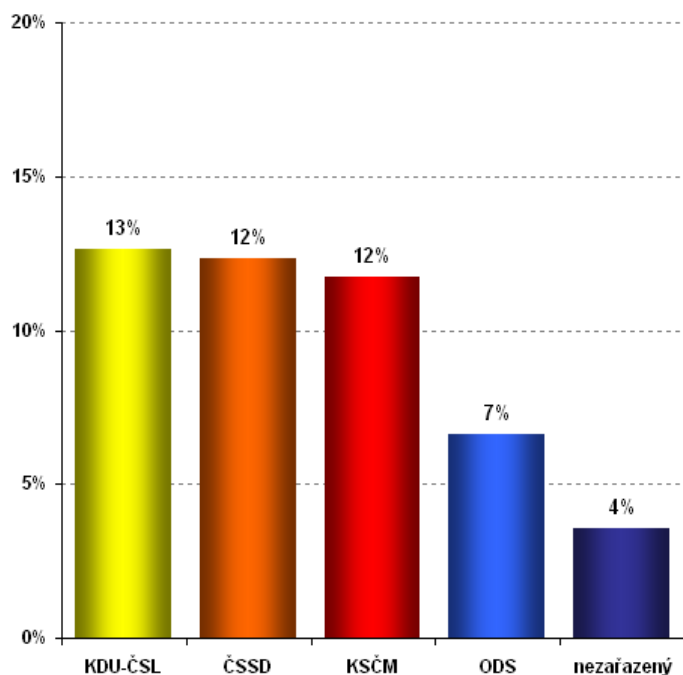
Graf 18: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Otázky VM 2

Báze: promluvy moderátora; Média: Otázky VM 2; Období: rok 2009

Vliv moderátora na jednotlivé politické strany byl v druhé polovině pořadu obdobný. Nejméně ovlivnitelnými hosty byli taktéž zástupci ČSSD, tentokrát s mírným nárůstem 12 %. Následováni byli zástupci KSČM (10 %). Nezařazení politici naopak nereflektovali pouze 4 % vstupů moderátora do diskuze.

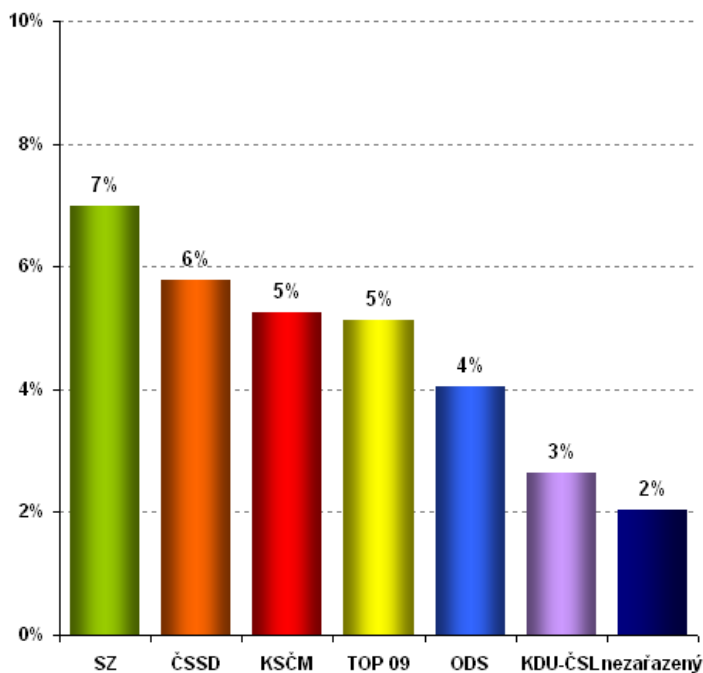
Graf 19: Podíl promluv moderátora bez vlivu – srovnání stran – Partie

Báze: promluvy moderátora; Média: Partie; Období: rok 2009

Prvenství v neovlivnitelnosti hostů vedla v Partii strana KDU-ČSL s 13 %. Následovaly ji ČSSD a KSČM s 12 % promluv moderátora, které neměly na jeho hosty žádný vliv. Naopak nejovlivnitelnějšími hosty byli, stejně jako v Otázkách VM, nezařazení politikové.

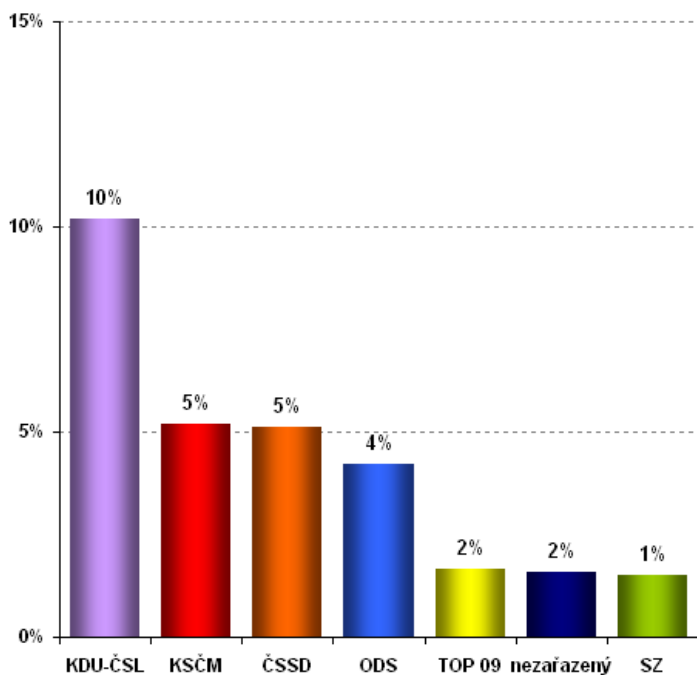
Graf 20: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 1

Báze: promluvy hostů; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2009

Nejúkáznějšími hosty v první části OtázeK VM na ČT 1 byli nezařazení politici, nejčastěji členové úřednické vlády. Naopak nejméně Václava Moravce respektovali, vzhledem k nízkému počtu promluv, zástupci Strany zelených.

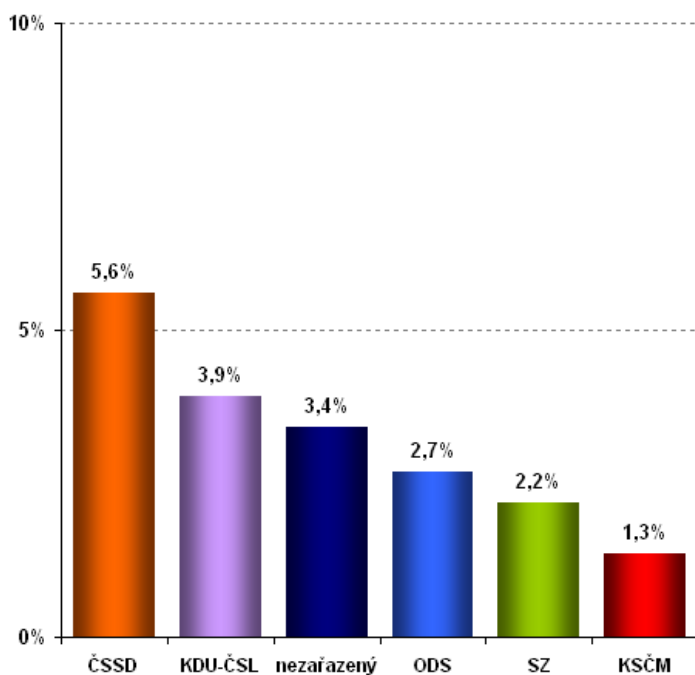
Graf 21: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Otázky VM 2

Báze: promluvy hostů; Média: Otázky VM 2; Období: rok 2009

Větší rozdíly v ukázněnosti hostů byly zaznamenány ve druhé části OtázeK VM na ČT24. Zde se nejčastěji pokoušeli vyhnout přímé odpovědi na otázky politici KDU-ČSL (10 %). Kázeň zástupců ODS zůstala, stejně tak jako v první části, na 4 %. V této části však členové Strany zelených však odpovídali na položené otázky s nejvyšší konkrétností.

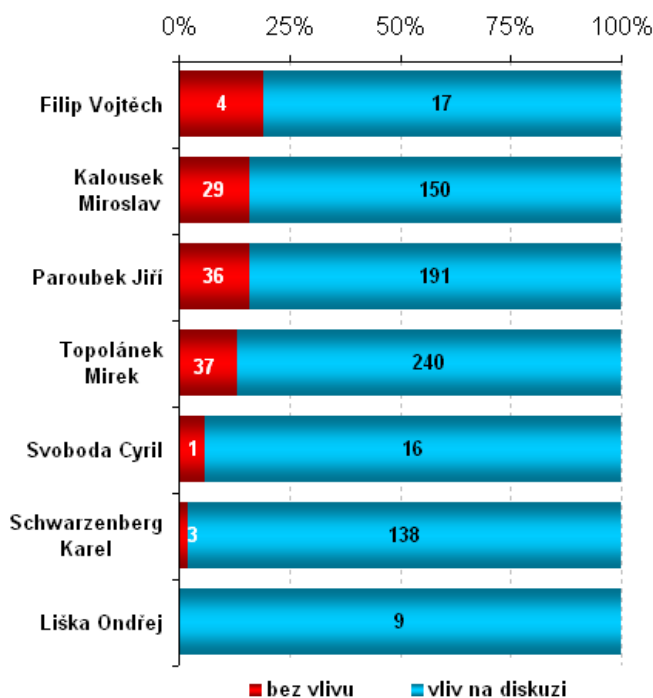
Graf 22: Podíl neukázněných promluv zástupců stran – Partie

S nejvyšší mírou neukázněnosti se moderátoři Partie setkali u ČSSD. Neukázněnost nezařazených hostů byla téměř o procento a půl vyšší, než tomu bylo u obou pořadů na ČT. Naopak nejkonkrétněji na položené otázky odpovídali zástupci KSČM.

Báze: promluvy hostů; Média: Otázky VM 2; Období: rok 2009

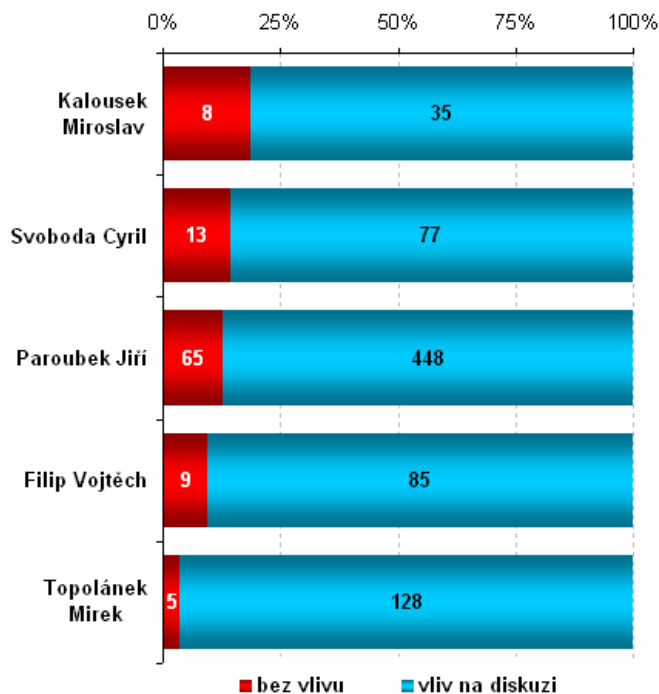
Graf 23: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Otázky VM 1

Báze: promluvy hostů; Média: Otázky VM 1; Období: rok 2009

Vhledem k počtu výpovědí měl v první části pořadu Otázek VM moderátor nejmenší vliv na předsedu KSČM, Vojtěcha Filipa. Z 16 % případů se ovlivnit nenechali ani bývalý předseda KDU-ČSL, Miroslav Kalousek, a předseda ČSSD, Jiří Paroubek. Největší vliv měl Václav Moravec na Ondřeje Lišku.

Graf 24: Vliv moderátora na předsedy politických stran – Partie

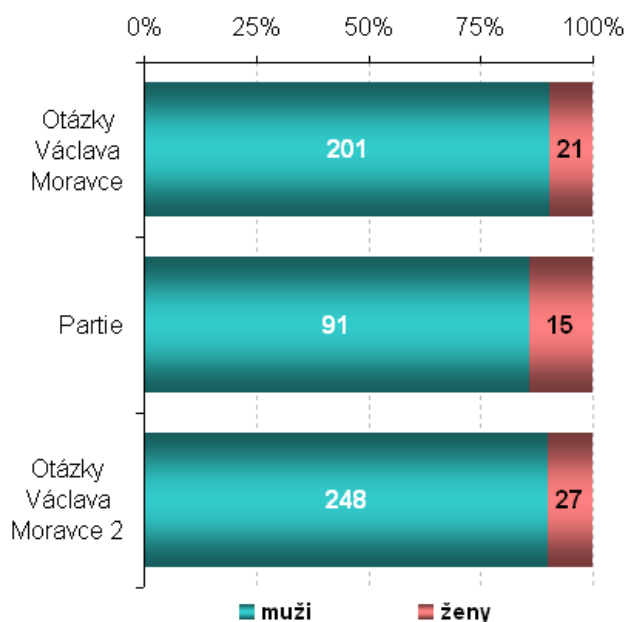
Báze: promluvy hostů; Média: Partie; Období: rok 2009

Moderátoři Partie měli nejmenší vliv na bývalého předsedu KDU-ČSL a nynějšího zakladatele TOP 09, Miroslava Kalouska. Ten nerefletoval 18 % vstupů moderátora. Karel Schwarzenberg a Ondřej Liška se Partie na Primě v loňském roce neúčastnili.

8. Gender

Z výsledků analýzy vyplývají zásadní údaje týkající se prostoru poskytnutému v diskuzních pořadech politického zaměření ženám. Výsledky naznačují, do jaké míry se jednotlivé televizní stanice snaží poskytnout vyvážené množství času a příležitostí k vyjádření vlastního názoru v daném typu pořadů rovnoměrně oběma pohlavím. Při nezastupitelné roli médií při odstraňování genderových stereotypů, které jsou elementárním faktorem pro nerovnoprávné postavení žen a mužů, z myšlení lidí, lze na základě analyzovaných dat ilustrovat, jak svou funkci média v dané oblasti plní.

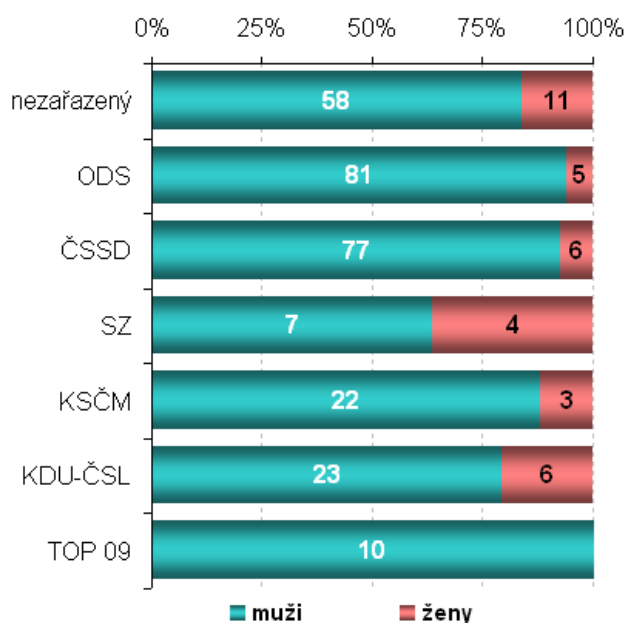
Graf 25: Zastoupení žen v diskuzích

Báze: 603 hostů; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2009

Graf 25 ukazuje podíl žen a mužů, kteří se v roce 2009 zúčastnili politických diskuzí. Ženy se v analyzovaných relacích představily celkem třiašedesátkrát. V Otázkách Václava Moravce tvořily ženy 9 a 10 % hostů. Partie na Primě dávala ženám větší prostor. Jejich podíl v diskuzích byl 14 %.

Graf 26: Zastoupení žen v diskuzích za jednotlivé politické strany

Báze: 603 hostů; Média: ČT, TV Prima; Období: rok 2009

Graf 26 podrobněji reflektuje počet žen účastnících se politických diskuzí jakožto zástupkyň jednotlivých politických stran. Nejvyšší podíl žen se v diskuzích představil pod záštitou Strany zelených. Nejčastěji zvanou ženou v politických diskuzích byla bývalá nejvyšší státní zástupkyně a členka ČSSD, Marie Benešová, která byla pětkrát hostem Otázek v České televizi. Následována byla Danielou Filipiovou, Vlastou Parkanovou a Renatou Veseckou.

V lednu 2010 zpracoval Media Tenor, spol. s r.o.

hotline@mediatenor.cz | <http://www.mediatenor.cz/> | tel./fax +420 596 126 126
U Tiskárny 9, 702 00 Ostrava, Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu. Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme vám ji na požádání. Budeme rádi za jakékoliv další náměty.